

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

9 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de pioniersrol van Vlaanderen inzake biobrandstoffen	1
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de samenwerking met Nederland voor waterstof- en brandstofceltechnologie	4
Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over ondernemers-vriendelijke gemeenten	7
Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de subsidie-databank	9
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de veelheid aan initiatieven inzake sociaal of micro-ondernemen en de wenselijkheid tot rationalisering	9

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de pioniersrol van Vlaanderen inzake biobrandstoffen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, eerst waren biobrandstoffen dé oplossing voor het klimaatprobleem, nu is de sector de grote boosdoener. “Een misdaad tegen de menselijkheid”, zo bestempelde VN-rapporteur Ziegler enkele maanden geleden de productie van biobrandstoffen, hoewel de productie van de energiegewassen nauwelijks 1 percent van de wereldlandbouwproductie uitmaakt.

Slechts twee jaar geleden leek met het opstarten van een heuse Gentse energievalei de uitbouw van een nieuwe succesrijke innovatieve sector van onze economie gegarandeerd. Grote producenten van biobrandstoffen sprongen op de kar. De hoge prijzen van landbouw- en olieproducten maken investeren in de landbouw opnieuw interessant. Dat was althans het geval op 2 september, toen ik deze vraag om uitleg indiende. Men kijkt nu al uit naar de komst van de tweede generatie biobrandstoffen. Die kunnen worden gemaakt van nevenproducten uit de voedselketen, zoals stro, maïskolven, resten van stengels, gft-afval, algen enzovoort. Dat zijn restproducten die momenteel weinig nuttig gebruik kennen. De Gentse professor Soetaert stelt dat de techniek binnen de vijf jaar operationeel kan zijn.

De afzetmarkt voor biobrandstof van de eerste generatie loopt ondertussen in ons land echter voor geen meter. Ongetwijfeld een van de belangrijkste redenen is dat België een van de weinige Europese landen is dat niet verplicht om biobrandstof bij te mengen. In ons land wordt slechts 1,15 percent bijgemengd. In Frankrijk en Duitsland zweeft dat percentage al rond 5 percent.

Waarom investeren in onderzoek als de eerste generatie van het product zelfs niet verkocht geraakt? De kritiek is te horen dat de overheid, die in feite een gunstig investeringsklimaat moet creëren, in feite veel te weinig doet. Meer nog, de beslissing van minister Van Brempt om de lijnbussen toch niet meer op biobrandstof te laten rijden, is ongetwijfeld een negatief signaal geweest.

Mevrouw de minister, we hebben de kennis en de technologie in huis, maar missen het juiste investeringsklimaat. Vandaag zal dat uiteraard nog meer het geval zijn dan een maand geleden. Ondertussen bouwen andere

landen vlot verder aan ‘onze’ technologieën. De vrees bestaat dat we onze pioniersrol in de sector van de biobrandstoffen kwijtspelen.

Mevrouw de minister, welke stappen worden gezet om de innovatie in de biobrandstofsector te ondersteunen en deze kennis te verankeren in Vlaanderen? Wat is uw standpunt over het bijmengen van biobrandstoffen? Lijkt het aangewezen aan te dringen op een bijmengverplichting zoals in onze buurlanden? Hoe evalueert u het gevoerde beleid met betrekking tot biobrandstoffen? Welke bijsturingen mogen we eventueel gedurende deze legislatuur nog verwachten?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, de biogebaseerde economie is wereldwijd in sterke opkomst. Sleutelfactoren voor een verdere groei en ontwikkeling hiervan zijn natuurlijk de opbouw van voldoende kritische massa en innovatie. Op Europees niveau is zich een kopgroep van sterk biogebaseerde clusters aan het vormen. Zeker de grensregio tussen Vlaanderen en Nederland, en in het bijzonder de kanaalzone Gent-Terneuzen, heeft zich sterk geprofileerd met betrekking tot de ontwikkeling van de biogebaseerde economie. In die cluster werken de kennisinstellingen Universiteit Gent en ROC Westerschelde, een dertigtal bedrijven uit de Kanaalzone en het Havenbedrijf Gent en Zeeland Seaports samen. Ook de Universiteit Wageningen en vier Nederlandse en Vlaamse hogescholen zullen hierbij worden betrokken.

In het kader van het Interreg IV-programma voor de grensregio Vlaanderen-Nederland hebben de internationale vzw Bio Base Europe, de vzw Bio Base Europe Pilot Plant, de stichting Bio Base Europe Training Center, de vzw Ghent Bio-Energy Valley en de stichting Biopark Terneuzen ook een projectvoorstel ingediend met als titel ‘Bio Base Europe: innovatie en opleiding voor de biogebaseerde economie’. Het projectvoorstel werd op 5 september 2008 aan IWT-Vlaanderen bezorgd en wordt momenteel behandeld. Op het vlak van kennisverankering en innovatie ondersteunt Vlaanderen op dit domein natuurlijk vooral innovatie via ons Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

Het VIB staat voor een verantwoorde ontwikkeling van de biotechnologie in Vlaanderen. Het VIB wil dat zijn onderzoek wetenschappelijk, milieutechnisch, sociaal, ethisch, economisch en juridisch verantwoord is. Het VIB heeft eind 2007 een aanvraag ingediend voor een veldproef met populieren met een gewijzigde houtsamenvorming, die hen meer geschikt maakt voor de productie van bio-ethanol. Het is vandaag immers nog

relatief moeilijk om efficiënt bio-ethanol uit hout te produceren. Dat heeft te maken met de aanwezigheid in hout van de kleefstof lignine, die de eerste stap in de omzetting naar bio-ethanol bemoeilijkt.

De genetisch gewijzigde populieren van VIB hebben hout waarin zo'n 20 percent minder van die kleefstof aanwezig is. Serreproeven hebben aangetoond dat uit dit hout tot 50 percent meer bio-ethanol kan worden geproduceerd. U weet dat na de serreproeven een veldproef de ultieme test zou zijn om na te gaan of de bomen in realistische praktijkomstandigheden – dus in weer en wind – ook hout produceren dat meer bio-ethanol oplevert. Zoals u weet, is de Vlaamse overheid momenteel nog steeds in overleg met de federale overheid om een goedkeuring te krijgen voor die veldproef, en is het VIB zelf naar de Raad van State getrokken tegen de federale ministers die deze proef hebben geweigerd. We volgen dat alle dagen op de voet, en er is ook nog veelvuldig contact.

Vlaanderen steunt met deze initiatieven op het vlak van kennisverankering, kennisclustering en innovatie de verdere groei en ontwikkeling van duurzame biotechnologie, zoals biobrandstoffen die relatief weinig energie vergen om ze te produceren. Ook zou die tweede generatie brandstoffen niet concurreren met de voedselproductie. We moeten daarbij steeds voor ogen houden dat er niet zoiets bestaat als een one-silver-bulletoplossing. Biobrandstoffen alleen zullen het klimaatprobleem en onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen niet oplossen. We mogen niet al onze groene eieren in één mand leggen en moeten investeren in verschillende nieuwe technologieën. Dan gaat het over de zon, de wind, het geothermische, brandstofcellen en biomassa.

Wat echter wel moet worden benadrukt, is dat biobrandstoffen vrijwel de enige mogelijkheid zijn om de sector van het zware wegtransport zijn steentje te laten bijdragen. De andere economische sectoren hebben al zware inspanningen gedaan qua broeikasgasreductie. U weet ook dat, indien we daar afbouwen, maar er qua transport een stijging is, dat uiteindelijk opnieuw op het conto komt van die sectoren die vandaag al heel veel inspanningen hebben geleverd.

– *De heer Roland Van Goethem, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

U vroeg me naar het bijmengen. De verplichting tot het bijmengen van biobrandstoffen is een federale bevoegdheid. De federale overheid heeft in het kader van richtlijn 2003/30/EG bij KB van 4 maart 2005 als Belgische doelstelling voor biobrandstoffen vastgelegd dat in 2010 5,75 percent moet worden gehaald. Dat werd ook als dusdanig meegedeeld aan de Europese Commissie.

De voorbije jaren heeft de federale overheid een aantal beleidsmaatregelen genomen. Er kon worden gekozen

tussen bijmenging en een systeem van quota. In België is gekozen voor een tender van quota, in combinatie met een vermindering van accijnzen. Er is dus niet gekozen voor een verplichte bijmenging.

Op basis van de beschikbare gegevens ligt de doelstelling van 5,75 percent in 2010 momenteel niet binnen bereik. Daar zijn een aantal redenen voor. De tender zelf kan in volle uitvoering, dus als we al die quota aanwenden, slechts 4,5 percent invullen. Er zullen dus aanvullende maatregelen nodig zijn. Die zullen we moeten zoeken in een aantal nichemarkten.

In 2006 werd er slechts 1282 kubieke meter biodiesel op de markt gebracht, wat overeenkomt met een aandeel van slechts 0,01 percent van het totale dieselverbruik. Voor 2007 zou dit wel al stijgen, tot 1,1 percent. Uit de versie van 2007 van het rapport 'European Energy and Transport Trends to 2030' van de Europese Commissie, die u kunt terugvinden op de website van het Directorate-General for Energy and Transport (DG TREN), is de inschatting voor België in het baselinescenario – dit is inclusief beleidsmaatregelen tot eind 2006 – dat we maar 2,1 percent zullen halen in 2010. Als we zo doorgaan, halen we die 5,75 percent dus niet.

Het traag opstarten van de biobrandstoffenmarkt en het niet halen van de aangemelde doelstelling voor 2010, zou wel een aantal belangrijke gevolgen hebben. Ten eerste melden diverse Vlaamse ondernemingen dat, door het niet bestaan van een vorm van verplichte bijmenging, er ernstige problemen ontstaan, die hun economisch en financieel functioneren in het gedrang brengen. Ten tweede is de reductie uit biobrandstoffen een van de belangrijkste maatregelen van de federale regering om haar binnenlandse reductiedoelstelling van jaarlijks 4,8 miljoen ton CO₂ te realiseren in de Kyoto-periode. Die reducties komen de gewesten ten goede, conform het interne lastenverdelingsakkoord van 8 maart 2004. Ten derde moeten we ook verwijzen naar het Europese energie- en klimaatpakket voor 2020. Op de lentetop van 2007 werd de doelstelling voor biobrandstoffen in 2020 al op minstens 10 percent per lidstaat geplaatst. Dat werd recent, op 11 september, nog bevestigd in het Europese Parlement, meer bepaald in het Committee on Industry, Research and Energy, maar ondertussen ook in de commissie voor Leefmilieu. Daar is toch wel duidelijk beslist dat de doelstelling van 10 percent gehandhaafd blijft. Het is duidelijk dat die aanzienlijk hogere doelstelling en het ermee verbonden reductiepotentieel op hun beurt in het gedrang komen door de huidige gang van zaken en het missen van de doelstelling voor 2010.

Het is dan ook mijn mening dat de federale overheid relatief snel het biobrandstoffenbeleid zal moeten aanzwengelen en versterken. Dat is ook de reden waarom ik samen met minister Crevits een brief heb geschreven

aan de ministers Magnette en Reynders, met de vraag op welke wijze het biobrandstoffenbeleid zal worden versterkt, zodat de huidige negatieve gevolgen voor zowel het Vlaamse Gewest op korte termijn als de betrokken bedrijven kunnen worden weggewerkt. Hierbij kan ik u wel meedelen dat de federale overheid momenteel niet meer kan gaan voor een verplichte bijmenging, daar het quotasyteem waarvoor ze heeft gekozen, tot 2013 loopt. Ik denk wel dat ze zou kunnen overwegen te komen tot een systeem van een vermijdbare heffing, waarbij brandstofproducenten die geen biobrandstof mengen, toch een heffing zouden moeten betalen. Dat is een systeem waarmee men momenteel bijvoorbeeld in Frankrijk werkt.

Ik kom tot de derde vraag. De problematiek van de ontwikkeling en aanwending van biobrandstoffen is natuurlijk erg complex. In deze discussie zijn er volgens mij echt geen simpele antwoorden of mediatieke beleidsverklaringen mogelijk. U had het over VN-rapporteur Ziegler. Ik denk niet dat dat de zaak heeft gediend. De belangrijkste meerwaarde van biobrandstoffen is dat ze duurzame en hernieuwbare energiebronnen vormen, die ons in de toekomst minder afhankelijk moeten maken van de traditionele fossiele brandstoffen.

Hun bijdrage tot de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, en dus tot de vertraging van de klimaatverandering, bestaat nog steeds, maar is niet meer zo overduidelijk. Het is correct dat men in de context van de klimaatdiscussie heel sterk geloofde in de mogelijkheden van biobrandstoffen. Intussen is uit analyses van de OESO en het International Energy Agency (IEA) gebleken dat de verwachtingen van biobrandstoffen toch wel wat werden overschat en dat de bijdrage aan de beperking van broeikasgasemissies voorlopig beperkter is dan oorspronkelijk werd geschat. Het is wel belangrijk dat bij de keuzes die worden gemaakt inzake biobrandstoffen, steeds een volledig life cycle assessment van het product in kwestie wordt gehanteerd. De OESO heeft aangetoond dat tot nu toe life cycle assessments veelal onvolledig gebeurden, zodat minder correcte inschattingen werden gemaakt over de mogelijke effecten op broeikasgasreductie.

– *De heer Eric Van Rompuy treedt opnieuw als voorzitter op.*

Er is daarnaast inderdaad een beperkte impact op de voedselprijzen. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de stijging van de voedselprijzen slechts zeer gedeeltelijk optreedt als reactie op de toenemende biobrandstofproductie, maar tevens het gevolg is van bijvoorbeeld mislukte oogsten en de toename van de hoeveelheden die nodig zijn om te voldoen aan de toenemende vleesbehoeften van de wereldbevolking, maar ook van elementen als een sterke marktpositie van tussenhandelaren. De FAO heeft dinsdag een rapport gepubliceerd met de oproep aan de VS en de EU om hun beleid met betrekking tot biobrandstoffen grondig te wijzigen. Nu blijkt dat de

Europese Commissie hier niet mee akkoord gaat. Ik denk dat dat terecht is. We stellen immers vast dat de landbouwsector goed reageert op de marktprikkels. De gestegen voedselprijzen zorgen voor een stevige stijging van de productie. Bovendien blijken landbouwers voedselproductie boven biobrandstoffen te verkiezen. Een ontradend beleid voor biobrandstoffen is dus niet nodig. Uit een grondigere lezing van het FAO-rapport blijkt dat inderdaad niet alle gewassen even rendabel in CO₂-reductie zijn. Dat gaat dan van 10 tot 30 percent voor Amerikaanse maïs tot 40 tot 60 percent voor koolzaad en 80 tot 90 percent voor suikerriet.

Waar de FAO echter sterk de klemtoon op legt, is dat de productie van biobrandstoffen niet mag leiden tot ontbossing. In Vlaanderen vormt dit geen probleem. Er worden enkel voorheen braakliggende landbouwgronden gebruikt. Het huidige Europese beleid is dan ook terecht. We moeten dat dan ook voorzetten. Alle landbouwgronden worden ingezet en Vlaanderen investeert verder in biobrandstoffen van de tweede generatie. Daarom blijf ik benadrukken dat we moeten blijven investeren in de productie van biobrandstoffen. Hiermee bouwen we namelijk de noodzakelijke expertise op qua productie, distributie en commerciële valorisatie, die we hard nodig zullen hebben bij de volgende generaties biobrandstoffen. Daarom moeten we er absoluut voor ijveren dat de quota die al zijn toegekend, nu daadwerkelijk kunnen worden opgenomen. We mogen daarbij niet vergeten dat er al omvangrijke investeringen zijn gebeurd in productiecapaciteit, met name 160 miljoen euro voor biodiesel, wat voor 300 arbeidsplaatsen staat, en 370 miljoen euro voor bio-ethanol. Indien we de toegekende quota niet optimaal kunnen inzetten, zullen die bedrijven ter zake uiteraard problemen ondervinden.

Tot slot sluit ik me aan bij de aanbevelingen die de OESO ter zake heeft geformuleerd. Ten eerste richten we ons op energie-efficiëntie en kiezen we voor meerdere methodes voor duurzame energieproductie en -distributie, zoals wind, warmtekrachtkoppeling, zonnepanelen, geothermie en smart grids. Ten tweede ondersteunen we onderzoek en ontwikkeling voor de tweede generatie biobrandstoffen en bioraffinaderijen die naast de productie van biobrandstof ook de nevenstromen kunnen verwerken en bijdragen tot de omschakeling van een organische chemie gebaseerd op fossiele brandstof naar een chemie gebaseerd op biomassa. Dat sluit bovendien perfect aan bij het Europese leadmarketinitiatief voor biogebaseerde producten.

We ondersteunen O&O van andere alternatieve energiebronnen, waaronder afvalproducten, die efficiënter gebruikt kunnen worden voor de productie van warmte en elektriciteit. Tot slot streven we naar een vrijere handel voor biobrandstoffen en biomassa zodat sectoren en landen zich kunnen focussen op de meest ecologisch en economisch rendabele gewassen voor biobrandstoffen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Complexe problemen kan men alleen maar oplossen met genuanceerde antwoorden. Dat blijkt ook uit het antwoord dat u gegeven hebt. Uiteraard moeten we ons hoeden voor simplistische antwoorden die de Vlaamse landbouw gelijkstellen met de wereldlandbouwsituatie.

Ik wou vooral zeggen dat we in niet zoveel sectoren een pioniersrol vervullen. Op dit moment is dat wel het geval voor biotechnologie. We moeten zorgen dat we de toepassing die we hebben, niet kwijtspelen.

Ik kan u alleen maar bijtreden wanneer u stelt dat een duurzaam biobrandstoffenbeleid ook op federaal niveau versterkt moet worden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik heb nog een vraag over het populierendossier. Ik heb vorige week in de krant gelezen dat Europa dit dossier een duwtje in de rug geeft. Hoe ziet u dat op korte termijn evolueren? Hoopt u op een doorbraak op federaal niveau?

Minister Patricia Ceysens: Het was niet echt nieuws dat Europa dit dossier steunt. Die populieren staan in het kader van een Europees energieprogramma in Frankrijk. We hebben altijd geweten dat Europa dit heel erg steunde. Er zijn verschillende lijnen en schakeringen in de populieren. Eén van die lijnen van de populieren is in Frankrijk geplant. Ik wist uit veel andere bronnen dat Europa dit steunt.

De procedure voor de Raad van State is bezig. Ik verwacht het antwoord over niet al te lange tijd.

Ik heb het dossier al herhaaldelijk op het Overlegcomité gebracht. Ik heb ook bilateraal overleg gepleegd met de bevoegde ministers. Er gaat geen week voorbij of ik leg het uit en probeer te overtuigen. Ik geef het overleg nog even tijd en dan zult u resultaat zien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de samenwerking met Nederland voor waterstof- en brandstofceltechnologie

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het is interessant dat vragen over alternatieve energie samen geagendeerd zijn. Het getuigt van de sense of urgency die er bestaat om voor onze brandstofvoorziening innovatief te zijn en om in de toekomst een aantal projecten aan te vatten die ons vanuit een technologische evolutie ook economische groei zouden kunnen opleveren.

De aanleiding van mijn vraag is een masterplan 'Waterstofregio Vlaanderen - Zuid-Nederland'. Dat masterplan handelt over Vlaamse en Nederlandse bedrijven die willen samenwerken op het vlak van waterstof- en brandstofceltechnologie.

Het masterplan bevat drie grote luiken: de uitvoering van een viertal demonstratieprojecten, de ontwikkeling van educatief materiaal om waterstoftechnologie structureel in te bouwen in onderwijsprogramma's en de ondersteuning van de waterstofregio via een projectbureau WaterstofNet.

Het volledige plan met een budget van 16 miljoen euro en een looptijd van vier jaar, werd via Interreg voorgelegd aan de Vlaamse, de Nederlandse en de Europese overheden voor financiering. Volgens een persbericht sprak u uw waardering uit over de kwaliteit van het masterplan en bent u bereid de Vlaamse cofinanciering in te vullen.

In uw beleidsbrief stelt u: "De Gezamenlijke Technologie Initiatieven vormen een nieuwe manier om groot-schalige onderzoeksprogramma's in welbepaalde strategische onderzoeksgebieden te financieren via de creatie van publiekprivate partnerschappen." Daarnaast verwijst u naar het Zevende Kaderprogramma waar zes potentiële gebieden voor JTI's (Joint Technology Initiatives) worden aangeduid: waterstof- en brandstofcellen, luchtvaart en luchtvervoer, innovatieve geneesmiddelen, ingebedde computersystemen, nano-elektronica en wereldwijde monitoring van milieu en veiligheid. U stelt: "Vanuit Vlaanderen wordt de voorbereiding van deze initiatieven van zeer nabij opgevolgd teneinde de opportuniteit voor de Vlaamse actoren maximaal te kunnen benutten."

Kunt u bevestigen dat het hier gaat om Gezamenlijke Technologie Initiatieven? Kunt u een stand van zaken geven over de JTI's? Welke zijn de partners in het masterplan 'Waterstofregio Vlaanderen - Zuid-Nederland'? Hoe werd deze groep samengesteld? U was bereid de Vlaamse cofinanciering in te vullen. Hoe staat het daarmee? Welke initiatieven neemt u om deze projecten mogelijk te maken?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Een tijd geleden is er een intentieverklaring van Vlaanderen en Nederland

geweest – en ik dacht ook van Nordrhein-Westfalen – om over de grenzen heen samen te werken. Er werd aangekondigd dat in de herfst van 2008 er een minister-conferentie zou worden georganiseerd om enkele projecten te bespreken en op te volgen. Past het masterplan ‘Waterstofregio Vlaanderen – Zuid-Nederland’ hierin? Of staat het er helemaal los van? Wat houdt de intentieverklaring dan wel in? Hoe ziet u het dossier evolueren?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik ga proberen om klaarheid te scheppen want er worden heel veel zaken door elkaar gehaald.

In internationale toekomstverkenningen wordt vaak een belangrijke rol toegedicht aan waterstof als energiedrager. Waterstof, mits duurzaam aangemaakt, biedt namelijk perspectieven op diverse domeinen: ecologie, energie, innovatie, economie en internationale profilering en verankering. Europa onderschrijft het belang van waterstof en recent is de Joint Undertaking on Fuel Cells and Hydrogen (JUFCH) gelanceerd, waarbij de krachten en inspanningen van de Europese industrie, de kenniscentra en de regio's gebundeld moeten worden. Europa heeft hiervoor 470 miljoen euro vrijgemaakt, zodat er met de publiek-private aanpak een totaalbudget van bijna 1 miljard euro is voor 2008-2017.

Bij de uitvoering van de JUFCH wordt een belangrijke rol toegedicht aan de Europese regio's, die als technologieleverancier en gastheer fungeren binnen zogenaamde 'vuurtorenprojecten'. In dit kader is in april 2008 de oprichting aangekondigd van HyRaMP (European Regions and Municipalities Partnerschip for Hydrogen and Fuel Cells). Dat HyRaMP zal als representatie van de regio's in Europa deelnemen in de discussie rond de verdere uitvoering van de JUFCH en beoogt hierbij haar leden een sleutelpositie in te laten nemen bij de concrete implementatie van de waterstofprojecten in Europa. Dat is het kader waarnaar u verwijst? maar waarin dit project niet is ingediend.

U verwijst naar de JTI's die in de beleidsbrief zijn opgenomen. Een stand van zaken over alle JTI's geven, is hier onmogelijk. Ik kan dat wel eens schriftelijk doen als u dat wilt. Naast het JTI over waterstof en brandstofcellen, goedgekeurd in februari, zijn er ook vier andere JTI's opgestart: ENIAC, ARTEMIS, IMI, en Clean Sky.

ENIAC en ARTEMIS zijn met participatie van de lidstaten. België is stichtend lid van zowel ARTEMIS als ENIAC. Voor beide initiatieven, waarvoor de structuren en procedures momenteel in parallel worden ontwikkeld, vertegenwoordigt het Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door wetenschap en technologie in Vlaanderen België in de Public Authorities Board en de

Governing Board. Het waterstofproject waarover u het hebt, heeft daar niets mee te maken.

Ik kom tot het masterplan Waterstofregio, waarnaar u vroeg. Het masterplan Waterstofregio is de resultante van een Interreg III-studie 'Haalbaarheid van een waterstofregio Vlaanderen - Zuid-Nederland'. Daaruit is gebleken dat "na een inventarisatie van de spelers rond waterstof en een sterkte-zwakteanalyse, de regio Vlaanderen - Zuid-Nederland kansen heeft om uit te groeien tot een toonaangevende waterstofregio in Europa met een groot economisch perspectief en met hoogwaardige werkgelegenheid. De regio herbergt een aantal belangrijke en beloftevolle spelers en eindgebruikers voor waterstof, maar de activiteiten van industrie, kenniscentra, onderwijs en overheden zijn gefragmenteerd en het ontbreekt aan een waterstof-tankstationinfrastructuur."

Ze stellen voor om een masterplan 'Waterstofregio Vlaanderen - Zuid-Nederland' op te stellen. Het eerste project is ontwikkeld en de partners waren vertegenwoordigers van kleine en middelgrote ondernemingen (BO4, DutchCell BV en VHI NV), onderzoeksinstituten (Energieonderzoek Centrum Nederland, VITO, UGent en Karel de Grote Hogeschool Antwerpen) en regio-ontwikkelaars (het Nederlandse BOM en de Vlaamse Strategische Projectenorganisatie Kempen), met de financiële steun van Euregio Benelux Middengebied, de Vlaamse en de Nederlandse overheid.

In het kader van deze haalbaarheidsstudie heeft het IWT vorig jaar een technische doorlichting uitgevoerd. Dit was enkel een doorlichting, de steun werd toegekend in het kader van Interreg III, waarvoor de beslissing niet bij het IWT ligt maar dat wel altijd een advies geeft. In een haalbaarheidsstudie worden verschillende pistes beschouwd en is de structuur van het finaal beoogde initiatief vaak nog niet concreet. Ook de samenstelling van het consortium kan wijzigen bij de opstart van een initiatief waarop een haalbaarheidsstudie zich richt.

Een mogelijke aanvraag voor steun aan het initiatief zelf zou kunnen in het kader van Interreg IV. Maar daar is formeel bij het IWT of het agentschap, nog geen dossier ingediend.

Het lijkt logisch dat bij opstart van een evaluatieprocedure een advies van het IWT zal worden gevraagd, maar op heden heeft het IWT zo'n vraag nog niet ontvangen en beschikt het IWT bijgevolg niet over de informatie waarover uw vraag handelt.

Tot slot moeten we hierbij voor ogen houden dat de one-silver-bulletoplossing vandaag niet bestaat. We moeten kijken naar én waterstof én biobrandstoffen én zon én wind én geothermische energie. Ik zweer niet opeens bij alleen maar waterstof. Ik probeer zo veel mogelijk dingen te ondersteunen.

Het is dus niet een JTI maar een Interreg-programma. Het eerste is opgeleverd en afgehandeld en schrijft in zekere zin een vervolgtraject voor Interreg. Het is natuurlijk aan deze mensen om een project in te dienen in Interreg IV. Daarna komt het weer bij ons en kunnen we cofinancieren.

Voor men iets officieel indient, komt men vaak informeren of men een kans op cofinanciering maakt. Ook hier is dat gebeurd. Ik heb laten weten dat, op basis van het opgeleverde rapport en de gemaakte inventarisatie, het mij zinvol leek om te cofinancieren in een Interreg. U hebt het over 16 miljoen euro. Het bedrag is bij de mensen zelf al een paar keer veranderd. Wij zouden bijvoorbeeld een vierde kunnen financieren, Nederland een vierde en Europa twee vierde. Ik geef nooit een bedrag, maar wel een bepaald percentage van een project.

De heer Van den Heuvel verwijst naar ELAt, de kennisdriehoek Eindhoven-Leuven-Aken. Er zijn op regelmatige basis bijeenkomsten en intentieovertakingen. De laatste keer was in Maastricht, waar we de vorige intenties vernieuwd hebben en opnieuw onderschreven. Een van de intenties is om binnen die driehoek samen te werken rond waterstof. Die kennisdriehoek valt niet helemaal samen met de regio Vlaanderen - Zuid-Nederland. Ook dat is een ander programma.

Het zijn dus drie verschillende zaken. Er zijn de JTI's, er is Interreg en er is ELAt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. U verwijst naar de vrij complexe situatie die er op het terrein bestaat. Ik stel vast dat we op drie van de zes JTI-terreinen actief zijn. Dat betekent ook dat er nog wat marge is om onze activiteiten verder te ontwikkelen.

Tegelijk wil ik waarschuwen voor het gevaar van verkoring. Naar aanleiding van dit maar ook van andere initiatieven, vroeg men zich af wie er moest tussenkomen en waar men zijn project zou indienen. Zonder duidelijkheid dreigt een initiatief vaak een stille dood te sterven.

U verwijst terecht naar het duurzaam karakter van de aanmaak van waterstof als voorwaarde om op het gebied van ecologie effectief stappen vooruit te zetten. We zullen inderdaad op meerdere vlakken tegelijk moeten inzetten om de productie en de consumptie van fossiele brandstoffen te verminderen. Waterstoftechnologie heeft het grote voordeel dat het complementair kan worden gebruikt met andere vormen van groene energie. Pieken in windenergie kunnen bijvoorbeeld opgevangen worden in brandstofcellen. U zegt terecht dat we allicht meer inspanningen

zullen moeten doen. Het ontbreken van de nodige infrastructuur is vandaag een belangrijk pijnpunt.

Ik zou eraan willen toevoegen dat we moeten komen tot een reëel gebruik op het terrein. Wat heel vaak terugkomt in dit soort projecten, is de verwijzing naar golfwagentjes die dan kunnen worden aangetakt. Als niche-markt is dat interessant, maar u zult het wellicht met me eens zijn dat golfkarretjes noch op Kyotovlak noch op het vlak van brandstofgebruik in de toekomst het verschil zullen maken. Het kan natuurlijk wel een middel zijn om een technologie te ontwikkelen, die later in een meer commerciële fase komt. Ik stel echter vast, als ik met mensen uit de sector praat, dat het een kilometersgrote stap is naar die band met een reële productie en een reëel gebruik. Het is heel gemakkelijk om een haalbaarheidsstudie te maken en het potentieel in te schatten, waarbij daarvoor dan infrastructuur wordt gevraagd. De volgende stap is reële partners zoeken die de zaak daadwerkelijk in productie kunnen brengen. Daaraan mangelt het toch wel. Dat is een vaststelling die andere rapporten ons ook al hebben bijgebracht.

Tot slot wil ik ertoe oproepen dit voort te blijven volgen en te stimuleren. Via een technologische ontwikkeling zullen we economische groei kunnen verwezenlijken, waarbij de winst ook ecologisch en noodzakelijk zal zijn.

Minister Patricia Ceysens: Wat het indienen van die projecten betreft, ik coördineer alle Europese programma's. Ik moet u eerlijk zeggen dat dat onvoorstelbaar is. ELAt put uit een bepaald kader dat het mogelijk maakt dat gebieden grensoverschrijdend samenwerken. Kortrijk doet dat met Rijsel. Zo zullen we er alleen maar meer zien ontstaan. We vinden dat ook goed, want waar dat lukt, is het vaak interessanter voor een gebied om zich aan te sluiten bij een ander gebied uit een ander land dan binnen het eigen land te moeten blijven. Dat zorgt echter voor complexiteit: iedereen begint afspraken te maken met iedereen. We moeten volgen hoe dat allemaal gebeurt. De partners op het terrein kiezen elkaar zelf. Ik juich dat toe, maar het geeft een enorme complexiteit.

We zijn ook naar de voorstelling van dat masterplan geweest. Daar was bijvoorbeeld iemand van de Europese Waterstofassociatie. Die gaf te kennen dat we ervoor moeten zorgen dat we al met twee samen zitten. Bij zo'n Joint Technology Initiative is er wellicht sprake van nog veel meer regio's. Als we al niet met een regio zijn, hoe gaan we ons daar dan aanmelden? Er zijn bijvoorbeeld al regio's aangemeld van die Europese Waterstofassociatie. Dat gaat dan bijvoorbeeld over drie Scandinavische regio's die samenwerken. Dat is een kluwen van formaat.

Er is iets van kapitaal belang voor het vervolg hiervan. Wij hebben geoordeeld dat, als we worden gevraagd,

Vlaanderen het de moeite vindt om ter zake door te gaan en geld vrij te maken, maar dat moet natuurlijk ook aan Nederlandse zijde gebeuren. Het voordeel van dat met verscheidene regio's te doen, is dat het een grotere rijkdom geeft. Het nadeel is wel dat iedereen van iedereen afhankelijk wordt. Nederland heeft heel wat plannen met betrekking tot waterstof, maar het is niet altijd duidelijk of de Nederlanders dit dan willen. Ze zitten immers soms nog met een andere regio samen. Dat geeft een onvoorstelbare complexiteit.

Wat waterstof onderscheidt in het geheel van de energiemix, is dat het ook een drager kan zijn. In dat licht moeten we, waar we kunnen, mee zijn daarmee. Het rapport geeft wel een heel mooi overzicht van de industriële spelers die zich in Vlaanderen ter zake hebben ontwikkeld. We mogen dat niet missen. De praktijken waar men in een volgende fase op zou willen inzetten, zijn bijvoorbeeld vorkheftrucks, maritieme toepassingen en automotieve toepassingen. Dat zijn toch wel mooie dingen, maar het is een hele klus om er uiteindelijk te komen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over ondernemersvriendelijke gemeenten

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mevrouw de minister, op 26 juni 2008 beantwoordde u in de commissie een vraag over het project 'Ondernemersvriendelijke gemeente', waarvan u de evaluatie een week eerder had ontvangen. U zou de evaluatie in eerste instantie met het Agentschap Economie, maar ook in nauw overleg met UNIZO, Voka en de VVSG bespreken.

Op basis van deze evaluatie zou een vervolgtraject voor het actieplan worden uitgestippeld, dat zowel uit een aantal kortetermijnacties als uit een langetermijnvisie zou bestaan. In juni kon u niet vooruitlopen op toekomstige opties, omdat er nog geen overleg was geweest met de betrokken organisaties.

In 2008 werd in 800.000 euro voorzien binnen de begroting voor acties in het kader van 'Ondernemersvriendelijke gemeente'. Alvorens die middelen te benutten, wilde u een totaalplan hebben, waar de betrokken organisaties zich achter kunnen scharen. Op basis van een evaluatie zou daar eerst werk van worden gemaakt. Het

streven naar een grotere betrokkenheid van ondernemers en kleine zelfstandigen was alleszins een must.

Mevrouw de minister, welke resultaten heeft de bespreking van de evaluatie met de diverse partners opgeleverd? Welk vervolgtraject werd er uitgestippeld voor het project 'Ondernemersvriendelijke gemeente'? Op welke manier zult u de middelen voorzien voor 2008 benutten?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Sinds mijn vorige antwoord is er eigenlijk nog een belangrijke evolutie bij gekomen, namelijk in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). U weet dat in het kader van de EFRO-oproep Ondernemerschap diverse voorstellen werden ingediend die zeer nauw aansluiten bij de doelstellingen van 'Ondernemersvriendelijke gemeente'. Natuurlijk valt het alleen maar toe te juichen dat er nog veel meer zijn bij gekomen, maar daardoor zullen we nog beter moeten aflijnen wat we precies willen.

Die voorstellen in het kader van EFRO werden ook ingediend door precies dezelfde partijen als die van de ondernemersvriendelijke gemeenten. Het gaat over heel veel projecten van UNIZO, van de VVSG en Voka. Daarnaast gaat het echter ook over een aantal lokale besturen die gewoon zelf een EFRO-project hebben ingediend. Onlangs is de definitieve beslissing over die projecten gevallen, zodat die acties op korte termijn ook echt van start kunnen gaan. Die ondersteunen natuurlijk allemaal de doelstelling van de ondernemersvriendelijke gemeenten.

Wat EFRO betreft, gaat het over zestien projecten voor een budget van 5 miljoen euro. U ziet dat dit budget vijfmaal groter is dan dat voor de ondernemersvriendelijke gemeenten. Wel gaat het bijna altijd over dezelfde doelstelling en dezelfde partners. Dat zijn acties die we met de vooropgestelde 800.000 euro voor het vervolgtraject van de ondernemersvriendelijke gemeenten nooit hadden kunnen realiseren. Nu krijgen we een andere, Europese oproep, ter waarde van 5 miljoen euro, om hetzelfde te doen.

Door deze evolutie werd niet alleen de nood aan een aantal acties op korte termijn minder prangend. De context waarvan werd uitgegaan bij de evaluatie en opmaak van een aantal voorstellen werd toch ook wel op een aantal punten fundamenteel gewijzigd. Het zou van weinig gezond verstand getuigen om, parallel en nog voor de beslissingsprocedure voor die 5 miljoen euro was afgerond, nog een oproep te lanceren voor die 800.000 euro.

Inmiddels hebben we echter niet stilgezeten. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een aangepast actie-

plan. Met de partners zullen we ook spoedig voort rond de tafel zitten om dit met hen te bespreken en in overleg met hen een aantal elementen verder te concretiseren.

Ook met de promotoren van de diverse EFRO-projecten is overleg gepland, om de projecten maximaal op elkaar af te stemmen om, waar mogelijk, synergie te creëren en de doelmatigheid te maximaliseren en ook de EFRO-projectpromotoren mee in te schakelen in het beleid met betrekking tot de ondernemingsvriendelijke gemeenten. Wat ik namelijk te allen prijze wil vermijden, is dat we gelijktijdig, maar vanuit verschillende hoeken met eventueel overlappende initiatieven zouden worden geconfronteerd, waardoor een deel van het rendement van de ingezette overheidsmiddelen verloren zou gaan.

Het is mijn intentie om een belangrijk deel van de voorziene 800.000 euro te gebruiken om lerende netwerken op te richten en kennis te bundelen in een Kenniscentrum Lokale Economie, zodat de diverse stakeholders bij één aanspreekpunt terechtkunnen. Momenteel wordt ook nog onderzocht of nog extra middelen kunnen worden ingezet, boven op de beschikbare 800.000 euro, om pilootprojecten te ondersteunen.

De binnenstadsondernemer, zoals de Nederlanders deze doelgroep omschrijven, is zeer belangrijk voor de leefbaarheid van de binnenstad. We hebben die 5 miljoen euro. We hebben die 800.000 euro. Ik bekijk of we dat nog wat kunnen optrekken, maar we zullen er wel voor zorgen dat de initiatieven op het terrein elkaar niet voor de voeten lopen. Het gaat grotendeels over dezelfde partners. We zullen dat ook afstemmen en het met hen verduidelijken, om dan een plan te lanceren.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik volg u volledig als u zegt dat die twee dingen aan elkaar kunnen worden gekoppeld en dat ze elkaar zeker niet mogen overlappen. U hebt het over zestien EFRO-projecten. Ik heb deze ochtend nog de website bekeken. Die lijst zou normaliter in september bekend zijn gemaakt, maar hij is nog steeds niet bekend. Ik weet niet of u die eventueel bij uw antwoord kunt voegen. Is dat mogelijk?

U zegt dat u een aangepast actieplan zult maken. Wanneer zal dat plan worden opgesteld?

Minister Patricia Ceysens: Zo snel als we kunnen.

Mevrouw Martine Fournier: U had ook beloofd aandacht te besteden aan de betrokkenheid van de kleine zelfstandige en ondernemer. Ik hoop dat daar in dat actieplan ook vooral aandacht aan zal worden besteed. We hebben hier al een paar malen gediscussieerd over de buurtwinkels. De jongste cijfers zouden iets beter

zijn, maar ik hoop dat u in dat actieplan vooral aandacht besteedt aan de kleine zelfstandige.

Minister Patricia Ceysens: Ik heb gelezen wat u hebt gesteld in het CD&V-magazine. U mag van mij aannemen dat ik absoluut geloof in de buurtwinkel, in de kleine ondernemer, in de binnenstadsondernemer. We zullen dat ook doen, maar zo dat we ze helpen, en niet op een protectionistische manier.

De voorzitter: Dank u, ook voor het lezen van Amersand.

Minister Patricia Ceysens: Het stond daar enigszins anders in, maar ik zal een lezersbrief schrijven naar de redactie.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de minister, u zegt aan het actieplan te zullen werken zodra u dat kunt. Dat lijkt me wat vrijblijvend.

Minister Patricia Ceysens: Neen. Het plan was er, maar nu wordt 5 miljoen euro in de markt geplaatst over hetzelfde onderwerp en met dezelfde partners, dus vind ik dat we nog eens goed moeten aflijnen wat er met die 5 miljoen euro met EFRO wordt gedaan en wat we dan in het actieplan doen. We gaan niet na die 5 miljoen euro nog 800.000 euro inzetten voor iets dat al is gedaan in die zestien projecten met die 5 miljoen euro. We gaan dit grondig doen. U kunt moeilijk zeggen dat het feit dat er sprake is van zestien projecten waar 5 miljoen euro voor is, met dezelfde partners en dezelfde doelstelling, betekent dat we in ons actieplan niet goed hoeven te zeggen wat we dan nog met die 800.000 euro willen bereiken.

Mevrouw Martine Fournier: Is die evaluatie van 'Ondernemingsvriendelijke gemeente' waarnaar we hebben verwezen, beschikbaar? Tijdens de vorige vergadering had u gezegd dat u die al een week in uw bezit had. Is het mogelijk die te krijgen?

Minister Patricia Ceysens: Ja. Ik denk dat we ze kunnen geven.

Mevrouw Martine Fournier: Samen met die zestien projecten, dan.

Minister Patricia Ceysens: Ik denk dat ik ze toen niet heb willen geven omdat de partners ze nog niet hadden.

Mevrouw Martine Fournier: U zei inderdaad dat u ze nog moest voorleggen aan de partners.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de voorzitter, kan die evaluatie aan de hele commissie worden bezorgd?

Minister Patricia Ceysens: Ik zal ze bezorgen aan de commissie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de subsidiedatabank

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, de subsidiewegwijzer voor ondernemingen, die de steunmaatregelen van het Vlaamse, het federale en het Europese beleidsniveau inventariseert, werd in de vorm van een interactieve digitale subsidiedatabank ter beschikking gesteld op de ondernemerssite www.vlaanderen.be/ondernemen. Daar kan de ondernemer in spe, door enkele summiere identificatiegegevens in te voeren, zich snel oriënteren naar de relevante steunmaatregelen.

Mevrouw de minister, in de beleidsbrief Economie 2007-2008 hebt u aangekondigd dat zal worden nagegaan, bijvoorbeeld door een klantenconsultatie, hoe de subsidiedatabank voort kan worden uitgewerkt, zodat ze nog meer kan tegemoetkomen aan de wensen van de ondernemers en andere gebruikers.

Mevrouw de minister, is er een klantenconsultatie geweest? Wat heeft dat onderzoek opgeleverd? Op welke manier zal de subsidiedatabank voort worden uitgewerkt? Welke initiatieven hebt u al genomen om de website beter bekend te maken? Op welke manier wilt u deze belangrijke site voort bekend maken bij een groot publiek?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: De subsidiedatabank werd in 2006 tegen een lage kostprijs in eigen beheer ontwikkeld. Tot op heden werden er 41.000 bezoekers geregistreerd. Op regelmatige tijdstippen wordt de subsidiedatabank ook in eigen beheer geactualiseerd. Bovendien wordt in de nabije toekomst het boek Subsidiewegwijzer voor ondernemingen voor de zestiende keer gepubliceerd. Het is gratis te verkrijgen op eenvoudig verzoek.

Wat de toekomst betreft, brengt de nakende fusie tussen het Agentschap Economie en VLAO op 1 januari 2009 met zich mee dat deze dienstverlening in een nieuw daglicht zal moeten worden bekeken. Er moeten aanpassingen gebeuren aan de huidige toepassing, waarvan de kostprijs wel wat hoger zou kunnen uitvallen. Daarom

lijkt het me opportuun om de in de beleidsbrief aangekondigde uitbreidingen van de subsidiedatabank te evalueren, in het kader van de effectieve oprichting en strategie van het nieuwe Agentschap Ondernemen.

Naast de voorgestelde fusie van beide agentschappen is er natuurlijk ook nog de concrete vertaalslag van het rapport-Soete. Zoals u weet, werd daarin een sterk pleidooi gehouden voor een drastische vereenvoudiging van de steuninstrumenten voor bedrijven, en dan voor de kmo's in het bijzonder. Ik heb er dan ook voor gekozen om heel wat tijd en energie te investeren in de bijsturing van ons instrumentarium, veeleer dan te investeren in een subsidiedatabank die verwijst naar een overtal van weinig gebruiksvriendelijke steunmaatregelen, die we bovendien ook aan het bijsturen zijn. Dan denk ik aan de bijsturing van het Budget voor Economisch Advies (BEA), de ecologiepremie en het kmo-innovatieprogramma van het IWT. Eenmaal deze nieuwe maatregelen 'up and running' zijn, is ook een bijsturing van de bestaande subsidiedatabank aangewezen. Bij die aanpassingen zal op dat ogenblik rekening worden gehouden met de adviezen van de klanten over de huidige structuur en inhoud van de subsidiedatabank en de subsidiewegwijzer. Hierbij zal eveneens de feedback van de ondernemingen mee in overweging worden genomen die de huidige VLAO-medewerkers in hun rechtstreekse contacten ter zake ontvangen.

Een eerste analyse wijst uit dat in de opbouw een duidelijker onderscheid nodig zal zijn tussen enerzijds Vlaamse en federale en anderzijds Europese stimuleringsmogelijkheden. Dat zal zich op korte termijn vertalen in het publiceren van een uitgebreide Europese subsidiewegwijzer.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Ik dank u voor uw antwoord. Ik heb daar voor het overige geen vragen meer over.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de veelheid aan initiatieven inzake sociaal of micro-ondernemen en de wenselijkheid tot rationalisering

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik zou het graag even met u willen hebben

over microkredieten, nadat de kranten wekenlang vol hebben gestaan over makro-kredieten.

In Denemarken, en ik denk dat er nog andere landen zijn, werd immers recent een proefproject opgestart met microkredieten voor drop-outs en kanszoekenden. Kanszoekenden is een nieuw woord. We kunnen die mensen die het moeilijk hebben in onze samenleving, noemen zoals we willen. Het concept is eigenlijk hetzelfde als dat van microkredieten in ontwikkelingslanden: er worden minileningen toegekend aan kleine ondernemers die door een gebrek aan inkomen, onderpand en kredietwaardigheid geen of moeilijk geld kunnen lenen bij de bank. Het is een samenwerking tussen een financieringsinstantie, de overheid en sociaaleconomische organisaties, die zorgen voor financiering, begeleiding en advies.

Ook bij ons in Vlaanderen bestaan er heel wat initiatieven met betrekking tot sociaal of micro-ondernemen. Dat is ook wenselijk. Ondernemerschap in de zeer brede zin van het woord is immers een prioriteit van de Vlaamse Regering, onder meer via de competentieagenda voor Vlaanderen. Om mensen die een steuntje in de rug nodig hebben om te kunnen ondernemen, dat steuntje te geven, moeten dergelijke initiatieven ter financiering en opleiding van toekomstige ondernemers natuurlijk worden versterkt.

Er is al wat gebeurd. Er is goed werk geleverd, zowel door de overheid als door de sector. Het resultaat is echter onrechtstreeks dat het aanbod niet goed te overzien is. We kennen een aantal structurelere organisaties, zoals onder meer City Mine(d), De Overmolen, het netwerk Flora, NFTE, SYNTRA, Hefboom vzw en uiteraard ook de centra voor deeltijds onderwijs. Daarnaast zijn er ook nog wat tijdelijke en kleinere projecten. Daar het hier gaat over een doelgroep die moeilijk te bereiken en te informeren is, rijst de vraag of er niet meer overzicht en structuur nodig is.

Op de eerste plaats denken we aan een goed netwerk tussen dergelijke organisaties, zodat goede praktijken en informatie kunnen worden uitgewisseld. In mei heeft mevrouw Libert minister Vandenbroucke een vraag gesteld, waaruit bleek dat het relatief nieuwe kenniscentrum Competento te weinig slagkracht heeft om mensen wegwijs te maken in het aanbod qua ondernemerschapsvorming.

Die veelheid aan initiatieven, vaak goed bedoeld, maar met een heel beperkte reikwijdte, resulteert mogelijk in een weinig efficiënt gebruik van de middelen. Daarom mijn vraag, die voornamelijk de rationalisering en stroomlijning van de verscheidene initiatieven betreft. Daarbij komt ook nog de bezorgdheid over de diverse bevoegdheden – maar goed, dat is weer een ander debat – en bestuursniveaus, die misschien iets te veel naast

elkaar werken en zo misschien ook wat middelen verloren laten gaan.

Een eerste vereiste is het in kaart brengen van de initiatieven. In samenwerking met de administratie Sociale Economie, het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON) en VLAO kan eventueel worden begonnen met het maken van een lijst van de aanwezige projecten qua sociaal ondernemen. Daaruit zou dan een organisatiewijzer kunnen worden gepuurd die geïnteresseerden een gemakkelijk en bruikbaar overzicht geeft.

Ten tweede stel ik me de vraag of ook niet meer kan worden gerationaliseerd of gecentraliseerd door het creëren van één advies- en doorverwijlsloket, eventueel onder de vleugels van VLAO. Mij maakt het op zich niet uit wie of wat dat zou doen, als dit maar iets meer aanspreekbaar is. Van daaruit kan dan worden gewerkt aan de bekendheid van de diverse initiatieven. Dit loket kan ook als kenniscentrum fungeren en zou werk kunnen maken van het actief opzoeken van de doelgroep.

Ten derde is een goede rolverdeling tussen de verschillende spelers nodig. Er zijn verschillende steunpunten. Zo zijn er de provinciale steunpunten voor Sociale Economie. Er zijn ook verschillende kenniscentra. Die thematiek is een beetje te veel verspreid en versnipperd over verschillende bevoegdheden, zowel federaal als regionaal. Het is niet het zwaartepunt van mijn vraag, maar ik zou wel ook graag in overweging genomen zien dat er misschien nood is aan een samenwerkingsprotocol met de ter zake bevoegde ministers, zoals die bevoegd voor Ondernemen, Sociale Economie, Onderwijs en Werk.

Ten slotte bestaat er hier en daar ook wel de mogelijkheid een aantal administratieve vereenvoudigingen of wetswijzigingen door te voeren in verband met het ondernemen voor kanszoekenden, zoals een versoepeling van de vereisten van leuderskaarten, middelbare-schoolattesten en dergelijke meer. Ik geef een concreet voorbeeld. In het project Micro Marché Midi op de Zuidmarkt in Brussel wordt op deze manier op dit ogenblik geëxperimenteerd en de drempel verlaagd voor sociaal of micro-ondernemen. Ik verwacht geen wonderen van deze maatregelen, maar het systeem van microkredieten heeft in het buitenland toch wel een bepaald effect gehad. Ook hier zou een bepaalde doelgroep er gebruik van kunnen maken.

Mevrouw de minister, kan er nog in deze legislatuur werk worden gemaakt van de lijst en die organisatiewijzer? Denkt u niet dat er nood is aan een adviesloket dat geïnteresseerde kanszoekenden kan doorverwijzen, eventueel onder de vleugels van VLAO? Kan er niet wat meer worden gedaan met betrekking tot bekendmaking en sensibilisering? Is het mogelijk om structurele samenwerkingsafspraken te maken, eventueel in

de vorm van een samenwerkingsprotocol met andere bevoegde ministers? Zijn er mogelijkheden om de administratieve of wettelijke vereisten te vereenvoudigen, om zaken op kleine schaal te vereenvoudigen? Dat gooi ik er als uitsmijter nog bij, maar het moge duidelijk zijn dat het me plezier zou doen vooral op mijn eerste twee vragen een concreet antwoord te krijgen. De rest is natuurlijk een discussie over de hele problematiek.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Ik onderschrijf de vaststelling dat er een amalgaam aan initiatieven in de markt staat, waardoor mensen inderdaad al eens door de bomen het bos niet meer zien. Dat overzicht bewaren en weten wat waarvoor dient, is wellicht nog moeilijker voor de kanszoekende dan voor ons. Daar het een van mijn beleidsprioriteiten is om het Vlaamse landschap qua ondernemerschap te vereenvoudigen, ben ik bereid uw voorstel ten harte te nemen en een initiatief te lanceren tot het maken van een lijst van de bestaande initiatieven op het vlak van de toeleiding tot het ondernemerschap, met de focus op kansengroepen. Ik zal dat doen in overleg met mijn collega-ministers Vandenbroucke en Van Brempt. De lijst die u vraagt, is namelijk de facto bevoegdheidsverschrijdend. Idealiter en op iets langere termijn vormt die lijst een basis voor een communicatietool voor de bedoelde doelgroep.

Er is zeker nood aan een loket dat de geïnteresseerde kanszoekende doorverwijst naar diverse overheidsinstellingen, en die de kanszoekende van de nodige informatie met betrekking tot ondernemen kan voorzien. Alleen kan mijns inziens VLAO die rol perfect zelf vervullen, zonder een specifiek adviesloket voor kanszoekenden te moeten inrichten. VLAO staat trouwens nu ook al open voor kanszoekenden, want het heeft alle kandidaat-ondernemers als doelgroep. Dat past daar dus zeker in. Er moet wel worden overwogen om de communicatie-inspanningen van VLAO meer specifiek op die doelgroep te richten en eventueel proactief naar de doelgroep te stappen. De voorwaarde is dan wel dat de doelgroep nog iets duidelijker wordt afgebakend. De informatie die momenteel door VLAO ter beschikking wordt gesteld, kan eveneens worden onderworpen aan een screening op relevantie voor en afstemming op geïnteresseerde kanszoekenden.

Een specifiek adviesloket voor kanszoekenden is volgens mij niet het meest aangewezen instrument om die doelgroep te bereiken. Het zou immers een nieuw stigma kunnen teweegbrengen. Men zou kanszoekenden die starten, eventueel als tweederangsondernemers kunnen aanzien, wat we uiteraard niet willen. Bovendien brengt het opnieuw een structuur aan, de zoveelste in het reeds ingewikkelde landschap van agentschappen en organisaties voor ondernemersbegeleiding.

Ik vermeld wel dat er al twee projecten zijn, namelijk van UNIZO Gent-Meetjesland en van UNIZO Limburg, die

werden ingediend in de oproep ondernemerschap voor 2007. Die projecten hadden tot doel de slaagkansen van allochtone startende ondernemers te vergroten, door hen persoonlijk te informeren en te begeleiden, voor, tijdens en na de start van hun bedrijf. De basis hiervoor vormt een ondernemingsplan dat in samenspraak met de begeleider-adviseur werd uitgewerkt en bijgestuurd. De projecten kregen een totaalsubsidie van 500.000 euro. Dat zijn met andere woorden misschien de adviesloketten die u suggereert. Na afloop van de driejarige financiering kan natuurlijk de evaluatie worden gemaakt en over de verlenging worden beslist. Ik stel echter voor dat er eerst een lijst wordt gemaakt van alle initiatieven die al bestaan. Die kan dan de basis vormen voor een volgende informatietool.

Los daarvan is VLAO het unieke aanspreekpunt voor alle ondernemers, dus ook voor kandidaat-ondernemers en starters. Een van de kerntaken van VLAO is het promoten van ondernemerschap. Hierbij hoort ook het promoten van sociaal ondernemen en micro-ondernemen. VLAO biedt een geïndividualiseerde dienstverlening aan de kandidaat-ondernemer; dus informeert VLAO ook de kanszoekenden over de diverse initiatieven met betrekking tot sociaal ondernemen.

Er wordt gelukkig ook al op een aantal vlakken samengewerkt. In februari 2008 hebben minister Keulen, minister Vandenbroucke en ikzelf een inburgeringsprotocol ondertekend. Dat protocol houdt onder meer een samenwerkingsmodel in tussen de VDAB, SYNTRA Vlaanderen en VLAO. Zo promoot de VDAB zelfstandig ondernemerschap bij werkzoekenden als een volwaardig arbeidsmarktalternatief en verwijst hij ook door naar – bijvoorbeeld – VLAO. Ook in het beleidsrelevant onderzoek wordt zo veel mogelijk samengewerkt om dubbel werk te vermijden. Een voorbeeld daarvan is de samenwerking tussen het Steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen en het Kenniscentrum voor Financiering van KMO (KeFiK), dat het nationale aanspreekpunt is met betrekking tot de kmo-financiering. Het KeFiK heeft een bijdrage geleverd over financiële knelpunten bij overdrachten in het jaarboek 'Bedrijf te koop: overlaten en stopzetten in Vlaanderen'.

VLAO is het aanspreekpunt voor alle ondernemers. VLAO ondersteunt ondernemers in de administratieve formaliteiten door hun voldoende informatie en hulp ter beschikking te stellen. Is de expertise niet aanwezig binnen VLAO, dan verzorgt het contacten met andere overheden. Als uniek aanspreekpunt vergemakkelijkt VLAO de toegang tot de overheid en vermindert het ook de administratieve lasten voor de ondernemer. Om het voor de ondernemers nog eenvoudiger te maken, zal, zoals aangekondigd, vanaf 1 januari VLAO worden samengevoegd met het Agentschap Economie tot één agentschap, namelijk het Agentschap Ondernemen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de minister, ik dank u voor het bemoedigende antwoord. Ik ben me ervan bewust dat microkredieten en ondernemerschap per definitie altijd een relatief kleinschalige aangelegenheid zal blijven, maar ik denk zeker dat we op dat terrein toch nog wel vooruitgang kunnen boeken. Ik onderschrijf zeker een aantal elementen van het antwoord, maar daarnaast wil ik aanraden dat VLAO en andere spelers op het veld eens zouden bekijken welke resultaten in Denemarken en andere landen ter zake werden geboekt, en waar men op bepaalde grenzen is gebotst, dus hoe haalbaar die microkredieten kunnen zijn en wat we daar voor de Vlaamse economie en ondernemers van kunnen leren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik heb heel goed geluisterd naar het antwoord van de minister. Ik wil ook verwijzen naar het voorstel van resolutie dat we nog net voor het reces in de plenaire vergadering hebben goedgekeurd. Het voorstel bevatte een aantal algemene beschouwingen inzake de sociale economie en de wenselijkheid van een generiek decreet ter zake, maar daarnaast is ook het aspect van ondernemerschap in de sociale economie ingeschreven.

De heer Gatz heeft de nuance aangebracht in zijn repliek. Ik wil begrip vragen voor die moeilijke doelgroep. Elk succesverhaal dat we daar bewerkstelligen, zal deels worden tegengegaan door een aantal minder succesvolle verhalen, heel vaak gezien de achtergrond van de doelgroep waarmee we werken. Dat is een bijzonder aandachtspunt. Slagen en falen is bij ondernemers sowieso een moeilijk verhaal. Gezien de achtergrond van de doelgroep zal daar nog specifiek aandacht aan moeten worden besteed. Ik ga er dan ook van uit dat op 1 januari 2009, wanneer VLAO daadwerkelijk het aanspreekpunt is van ondernemers uit die doelgroep en andere doelgroepen, het daar ook aandacht aan besteedt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
